

ŚRODA 8 Marca 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. de 0° R. w miar. paryż.	Step. ciepła po: Beau.	Psycho- metr.	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i inne uwagi.
6	627 10.	93 1.	41, 49	Zachodni słaby	Pochmurno	W nocy Śnieg
2	0,	13 0.	21, 70	Zachodni „	„	Śnieg
10	1.	1 1.	81 67	Zachodni słaby	„	

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Frieckel znajduje się w Krakowie. — Frieckel czarownik, spółzapaśnik sławnego Bosko który się nigdy nie starzeje, — Döblera który się nigdy nie przestaje podobać; — Frieckel młody, pełen ognia, dowcipu, życia czarodziejskiego, — który z każdym dniem jest młodszy, żywszy, ognistszy — który nagle pojawia się i znika po najciekawszych miastach europejskich, nie pogardzając i mniejszemi — i wszędzie zostawia po sobie osłupienie — podziwienie i sympatya — bo czarując, bawi, rozwesela, przyciąga do siebie ludzi bez różnicy płci i wieku; — Frieckel który niedawno w Dreźnie, Berlinie, Wrocławiu, miastach bliższych Krakowa, po pięćdziesiąt reprezentacyj swojego czarodziejstwa dawać musiał, aby żądze widzenia jego szatańskiej zręczności cokolwiek zaspokoić; — Frieckel który bez pomocy stolików ponakrywanych dywanami, makatami, — bez maszyn, aparatów, — słowem bez wszelkiej parady eskamoterskiej — na dwóch stolczkach okrągłych (gieridonach) o jednej nodze — nawet kawałkiem kieszonkowej chustki nie przykrytych, — nie zastanawiając żadną draperyą — tuniką — taki cienki, opięty jak trzeinka eleganta, — w oczach pilnujących go Argusa wzrokiem widzów — przynosi w małej kieszoneczce coś na kształt herbatniczki owiniętego — rozkłada na stolczku — i wydobywa w twoich oczach zachwycony widzu!... Co wydobywa? — Najśliczniejsze kryształowe wazon z rybkami pływającemi swobodnie — i jak zacznie wydobywać i stawiać po jednym, tak ich do dziesięciu naliczysz! — ten Frieckel który bez ognia gotuje kawę na dwóch stolczkach, — kawę ze śmietanką — nalęwa ci w twoich oczach do filiżanki — podaje! — bierzesz chcesz pić? filiżanka próżna! — Gdzież się kawa podziała? wszak ją widziałeś wrzającą, — kipiącą? — Niema nie! Wszystko znikło! przepadło! Czemu się nie dopilnowałeś!... On pewnie sam ją wypił — albo nią pomoconika swego niewidzialnego — szatana poczęstował!... — ten mówię Frieckel, człowiek młody, ładny — ten grek szatański, kochający i oszukujący świat cały, który go widzieć chce, — jest w Krakowie, — i w niedzielę następującą da się widzieć Publiczności tutejszej w te-

atrze, — bez podwyższenia ceny biletów — bo Frieckel pragnie aby go każdy mógł widzieć — żeby każdemu mógł zostawić po sobie miłe wspomnienie: — „Widziałem Frieckla młodego, wesołego, chytrego ale „szczerego, zwinnego jak szatan, — wesołego jak „dzień pogodny maja, — który mnie co moment „zachwycał, porywał, czarował; widziałem istotę „napowietrzną — a przecież ludzką — igrającą sobie z „moją ciekawością, bacznością na każde jego ru- „szenie, — oszukującą mnie jak dziecko, — a prze- „cież się na niego nie gniewam i życzę mu wszę- „dzie miłego, gościnnego przyjęcia!“ —

Prócz własnej niesłychanej zręczności, P. Will-
tolba Frieckel, ma z sobą czterech młodych akro-
batów, którzy niemniej szalone czynią sobie igraszkę z olbrzymią siłą i zręcznością gimnastyków; —
rzucają w górę centnary i chwytają na swe barki jakbyto były piłki z gumy elastycznej — między tymi jest jeden, mogący jeszcze malcem być nazwany, który im w sile i zręczności nieustępuje!

Wiadomości zagraniczne.

— Paryż 23 Lutego. —

Wypadki w Paryżu zasłały tak niespodzianie po sobie następują, że nader trudno wszystkie zebrać i w przeglądzie oddać, ile że wiadomości zawierają tylko szczegółowe zdarzenia w różnych dzielnicach stolicy. Będziemy się jednak starać skrócić wierny obraz całej rewolucyi.

Stanęliśmy na telegraficznych doniesieniach z d. 22 na 23 lutego, według których w nocy panowała w Paryżu spokojność. Zobaczmy teraz co się dalej działo. Skoro ludność stołeczna powzięła wiadomość o utworzeniu nowego ministerstwa, pod naczelnictwem pana Molé, objawiało się powszechne zadowolenie i radość, a spokojność publiczna sama wróciła.

Dziennik *Presse* tak się wyraża: „O godz. 8ej wieczór wszystkie dzielnice Paryża z własnej woli oświetlono: ulice St. Denis i St. Martin, tudzież cały szereg bulwarów przedstawiały przecudny widok, jakby łaską czarodziejską działy. Lud Hu-

mnie przechadza się z pochodniami po ulicach, śpiewa patryotyczne pieśni i woła: „Niech żyje reforma!”

„Mnóstwo ludu udało się wieczór na ulicę Lafayette przed pałac p. Rotschilda wołając: „Niech żyje reforma!” P. Rothschild i jego synowiec wyszli na balkon, wołając także: „Niech żyje reforma!” i kazali pałac oświetlić.”

„Między godz. 8 a 9tą znaczna liczba ludu udała się przed pałac ministrów sprawiedliwości, żądając aby pałac oświetlono i wołając: „Precz z Herbertem! precz z człowiekiem mającym udział w moralnym zepaściu!” straż przed pałacem stojąca cofnęła się na plac Vendôme szukając na odwachu schronienia. Po zgruchotaniu strażniczej budki tłum rozszedł się zupełnie.”

„O godzinie 10. Wszystko zdawało się skończone. Ulice były przepelnione, ale spokojność widocznie wracała, gdy nagle przed pałacem prezesa rady ministrów nieszczęśliwy wydarzył się wypadek. Oddział ludu udał się w kierunku ku pałacowi, a żołnierze przystępów strzegący dali ognia. Pięćdziesiąt osób zostało zabitych lub rannych

„O godzinie 11. Jeżeli można zawierzyć wiadomościom właśnie nadeszłym, to rewolucyano wowo się wszczyna w różnych dzielnicach miasta. W ulicy St. Arvie i t. d. stawiają barykady. Widać ich także kilka na bulwarach. Ministrowie nie widząc się bezpiecznymi w swoich pałacach opuścili je skrycie.”

„Dziennik *Independance belge* dodaje jeszcze kilka wiadomości, które podróżny z Paryża przywiózł:

Widok miasta między godziną 6tą a 8mą był istotnie do zadziwienia. Wszystkie sklepy były znów otwarte, a domy oświetlone. Lud połączony z gwardyą narodową przeciągał po ulicach śpiewając pieśni patryotyczne. Rzadko kiedy widziano taki zapal. Ale nieszczęśliwe zdarzenie przed pałacem prezesa rady ministrów wszystko niestety odmienił.

Okolo północy lud wyważył bramę kościoła katedralnego Notre Dame i aż do rana bito w dzwon alarmujący. W Dzielnicach St. Martin i St. Denis, tudzież na większej przestrzeni bulwarów stawiano barykady. Na ten cel wszystkie drzewa na bulwarach poćcinano.

Gdy tenże podróżny nazajutrz o godzinie 8mej rano z pałacu giełdy na stację kolei północnej udając się przejeżdżał, narachował aż 14 barykad. Jenerał Tiburce Sebastiani, komendant 14 dywizyi wojennej, miał zostać zabity:

Posłyszawszy lud, że wojska spieszą do stolicy, powyrwywał szyny na kolejach żelaznych, aby ich przybyciu przeszkodzić, dla tego komunikacja z zagranicą na krótki czas ustała, a pociągi kolejowe bez listów, dzienników i podróżnych już po raz drugi do Brukseli przybyły.

Journal des Debats z d. 24 Lutego donosi o godzinie 10tej rano: Od dziś rana słychać mocne strzelanie w dzielnicach St. Martin. W tej chwili ogłaszają, że król powołał p. Thiers na prezesa rady ministrów i zezwolił na dodanie mu p. Odilon Barrota. Gwardya narodowa zgromadza się na nowo i zdaje się bardziej uzupełniać swoje szeregi.

Gdy już ci, co wczoraj upadku ministerstwa żądali, teraz zupełnie zaspokojeni zostali, trzeba się więc spodziewać, że gwardya narodowa utłumi poruszenie ludu, któreby teraz bez celu było. Wojsko liniowe i jazda łączą się z gwardyą narodową.

Koncessye te jednak nie zaspokoili ludu. Tymczasem walka w ulicach niezliczonemi barykadami poprzecinanymi coraz zaciętsza nieustawała. W ciągu dnia król chciał na korzyść swego wnuka koronę złożyć, lecz wielki wstręt przeciw reencyi księcia Nemours objawił się wszędzie. Wtedy księżna Orleańska udała się ze swym synem, do izby deputowanych i żądała dla hrabiego Paryża korony a dla siebie reencyi. Wniosek księżnej został odrzucony, a ona sama widząc się zagrożoną niegodnym obejściem się od przebranych nieznanych osób, musiała spiesźnie ztamtąd uchodzić. Między godz. 4 a 5tą z południa czytano na wszystkich rogach ulic poprzylepianą proklamacyę téj treści: „Zadnych Bourbonów więcej! Niech żyje Rzeczpospolita! Zgromadzenie narodo we! Rząd tymczasowy!”

Tymczasem lud rzucił się na Tuilerye, gdzie najokropniejsze zaszły sceny, a następnie wewnętrzne zniszczenie tego gmachu. Niektóre oddziały wojska dawały ognia do ludu, a mianowicie gwardya municypalna; ale też prawie zupełnie wyginęła od wściekłości ludu; inne złożyły broń oddając ją powstańcom, lub się łączyły z niemi i gwardyą narodową, która się oświadczyła za reformą.

Gdy się to działo, w izbie deputowanych odbywało się ostatnie posiedzenie, które się na wieczór prezesa p. Sauzet skończyło, lud bowiem zbrojno naszedł izbę obradującą domagając się obwołania Rzeczpospolitej, na co pozostała część deputowanych przystawszy, zaproponowała ustanowienie tymczasowego rządu, aż do zwołania zgromadzenia narodowego, co lud z wielkim przyjałem i zaraz przystąpiono do wyboru członków rządu tymczasowy składających mających, jak następuje: P. Dupont de l'Écure, prezes; Arago, Lamartine, Cremieux, Suberwic, Ledru-Rollin, Marie i Garnier Pagés; ei wszyscy udali się zaraz na ratusz, gdzie Rzeczpospolitą bezzwłocznie ogłoszono.

— *Parma 18 Lutego.* —

Xiąże Parmy zażądał wkroczenia wojsk austriackich do swojego kraju; w skutek tego jeden batalion przybył do Parmy, zajął miasto i obsadził ważniejsze miejsca, odwach główny, pałac książęcy i t. d.

— *Królestwo Obojęd Sycylii.* —

D. 16 lutego dowiadujemy się z Neapolu, że lord Minto, nadzwyczajny poseł angielski przyjął pośrednictwo między królem a Palermitanami, którzy obstają przy swoich żądaniach, aby im wolno było osobno mieć parlament i administracyę krajową, a to na zasadzie konstytucyi z r. 1812, którą Sycylia nigdy nie przestała posiadać. Zresztą rząd tymczasowy w Palermo przyjął z wdzięcznością pośrednictwo Anglii, która szczerze pragnie pojednania Sycylii z ich monarchą.

— *Lizbona 12 Lutego.* —

Ostatnie wybory w Portugalii odbyły się z największą swobodą, chociaż niektóre dzienniki in-

częj dowodziły. Wybory te najlepiej dowiodły, że septembryści mało sympatyi budzą w narodzie. Nie może być inaczej. Portugalia więc jak każdy inny kraj potrzebuje spoczynku; nie posiada ona dziś żadnego znaczenia politycznego, ale może zyskać wysoki stopień pomyślności, korzystając z zasobów, jakie jej dała natura. Naród portugalski znękany nieszczęściami, które nań spadły dla tego tylko przyczynił się do zwyczajstwa stronnictwa umiarkowanego, ponieważ od tegoż spodziewał się tej pomyślności handlowej i rolniczej, która tylko pod wpływem łagodzącego rządu istnieć może. Opinia publiczna tak silnie odpycha septembrystów, że pan Jose Stevan, jeden z naczelników, oświadczył stanowczo, że wybory uczciwie dokonane były, ale dzienniki tego stronnictwa dla pokrycia klęski, muszą utyskiwać na przekupstwo i gwałt. A jednak przekupstwo i gwałt nie mogły mieć miejsca u gabinetu septembrystom oddanego. Uspokojenie narodu było takiego rodzaju, że ministrowie nawet nie zostali wybranymi. Upadek tego gabinetu musiał pociągnąć za sobą oddanie administracyi dzisiejszemu stronnictwu. Takim było życie niezmierniej większości obywateli. Każdemu wiadomo, że osoby, które niedawno przesyłały p. Guizot protestacje przeciw postępowaniu gabinetu (margrabia de Loulé, hr. Bomfin, das Antas, Sa da Bandeira, hr. Mello etc.) zawsze pomimo systematu reprezentacyjnego, zbrojnie występowały. Chcąc dostać w ręce ster rządu a nie znajdując ani w narodzie ani w izbach większości stosownej, musieli używać środków gwałtownych. Kiedy, dzięki intrygom lub gwałtowi, na chwilę zyskali rząd, używali go, użyli zawsze sposobności tej na szkodę karty. I tak, w roku 1836 stronnictwo to stanęło na czele. Wówczas zwalono dziś istniejącą kartę i izbę senatorską mienowaną przez króla, za mieniono w izbę senatorską wybieralną. Długo jednak nie miało w ręku steru rządu. Ustąpić ono musiało miejsca stronnictwu umiarkowanemu, które natychmiast przywróciło kartę. Od tej pory, jakkolwiek Portugalia używa wielkiej swobody, osoby wyżej wymienione podsycały ciągle rozruchy. Dla tego też wszystkie klęski, jakimi Portugalia została dotknięta, im przypisać należy. Nieprzyjaźni wszelkiej władzy stałej, wkrótce ulegliby sami rozdzieleniu, gdyby tylko władza dostała się w ich ręce. Bodaj Portugalia, pojawiając swój prawdziwy interes, mogła śmiało postępować pod sztandarem cywilizacyi, nie mieszając go nigdy z wojną domową i nieładem.

Rozmaitości.

ZAMEK LUCIENNES.

(Ciąg dalszy.)

Wszystko gotowe czekało już na książki. Powiedzieliśmy, że trudno nam wskazać same nawet tytuły tych książek. Najmniej osławionemi, z których o reszcie sądzić można były *la Religieuse* Diderota, poezye Boufflersa, Pirona, *la Pucelle* Voltaira, *Portefeuille d'un dragon*, powiastki Voi-

senona i Grecourta. Wiadomo jak wiek XVIII. obfitował w tego rodzaju płody. Przez wyszukanie nikogo zadziwić nie mogące, pani Du Barri obklejała je w kosztowne oprawy; pokryła jedwabiem i axamitem, perłową macią i perłami przesiała, nie zaniebując wyhaftowania na grzbiecie każdej z tych potępionych książek swojej cyfry i hrabioskiej korony. Należały one do jej domu jak liberya. Nawet do tego przepychu niezmiernego, dodała zbytek, który im nadał nadzwyczajną wartość w oczach amatorów zbierających osobliwości. W miejsce właściwych sztychów, między kartkami tych książek kazała poprawiać oryginalne rysunki, według których te sztychy robiono, to jest pastele Buchera, Chardina, Lancreta i Watteau, co do znacznych summ podniosło cenę niektórych takich książek. W wolniejszych chwilach pani zamku Luciennes, leżąc na sofie, skrywszy drobne nóżki w pantofelki z różowego atlasu, czytała *Zadiga* lub *Candide* w egzemplarzu wartości tysięcy franków, czekając na przybycie swojego pana. Burza rewolucyjna nie rozproszyła wszystkich kartek tej biblioteki zastracenia, słusznie przezwaną w księgarstwie *piekielną biblioteką*. Potężny wiek XVIII. którego niepodobna dość wychwalić gorączkową oryginalności i energicznego popędu we wszystkim, stworzył także we Francyi zamiłowanie do zbierania książek i zakładania galerii obrazów, matych strumieni które w końcu utworzyły rozległe morze bibliotek publicznych i muzeów malarstwa. Wiem, jak każdy, ile winniśmy bibliotekom dawnych klasztorów, ale obstarę przy zdaniu, czego nie brak dowodów, że zbiory pamiątek, podróży, romansów, poezyi, a także jedynie książki czytane są najwięcej, winniśmy magnatom naszym i rozpustnikom XVIII. stulecia. Stanowiły one bogactwo ruchome, jak srebra i złote półmiski Germaina, saska porcelana, i lakowe skrzyneczki od słynnego Martin. Biblioteka królewska, Mazaryńska biblioteka Luwru, powstały prawie z samych tylko napływów bibliograficznych z legatów od ponętnego umysłu, a lekkomyślnego choć dobrego serca tego filozoficznego wieku. Ponieważ wiek XVIII. czytał wiele i czytał wszędzie na wsi, w mieście, na dworze, utworzył zdawkową monetę książek, małe edycje, małe czcionki, małe obrazki, słowem edycje kieszonkowe, doskonałe pod względem dogodności, bo je zawsze pod ręką mieć można. Te wyborne formaty w dwunastce, w ośmnastce, w szesnastce, zyskały wszystkie kobiety dla sprawy książek; handel ogromne na tém zarobił summy, a imaginacya, doweip, filozofia, rozum, w stokroć zwiększyły potęgę działania swego na massy.

Sypialnia była z drugiej strony sali, w lewém skrzydle pawilonu, a zatem jak biblioteka wychodziła na rzekę. Jasno-włosa i biała, pani Du Barri kazała obić niebieskim axamitem tę komnatę, a której wszystkie sprzęty w tego miłego koloru przybrały się barwy. Sufit malował Briard, wyobraził na nim szczęście sielskie w całym uroku. Kominiek, wyrzeźbany w kształt trójnoga, dobrze odbijał od tła lazuruwego. Kiedy słońce oświeciło tę komnatę, promieniami złagodzonej promieniami przez chmurę firanek kiedy wchodziło jak mgła złota, rzekłbyś że się znajdujesz w przejrzystej grocie ja-

kiej nadziemskiej ondyny. W tej to komnacie pani Du Barri zdobywała zezwolenie Ludwika XVgo na wszystkie żądane łaski i pensye, nie tak dobrze przyjmowane i odrzucane gdzieindziej. Xiążę Choiseul nieprzestannie ogień wojny podniecał. Miał zawsze za sobą, choć nie tak przychylnie, szlachtę i administrację, gdy tymczasem pani Du Barri nie potrzebowała się nawet opierać na xięciu Richelieu i kawalerze de Maupéou. Xiążę zaś Kondesusz dość zręcznie szybował między temi dwoma stronami. Dowodzi tego następująca anegdota, zajmująca, bo technie całym duchem XVIII. wieku. Xiążę Kondesusz prosi króla aby na kilka dni zjechał do jego zamku w Chantilly, na co król zezwala; lecz jak tu począć sobie z zaprosinami dam, które, przez obowiązki pełnione na dworze, jako też znaczenie, należeć winny do wszystkich podróży królewskich. Zaprosić na tę samą zabawę, do jednego zamku, xiężniczki, królewskie córki i panią Du Barri, wielka nieprzyzwoitość i złamanie etykiety, z ujmą stopnia i godności wszelakiej! zaprosić je bez niej, jeszcze straszliwsze niebezpieczeństwo! Zaprosić znowu panią Du Barri a nie prosić xiężniczek, tym pewniejsza zguba. W takim położeniu, jedynem może w życiu dworskim, xiążę Kondesusz, nie mówiąc Ludwikowi XVmu, — bo tegoby tylko brakowało, — prosi go żeby sam ułożył raczył listę dam, które zechce wybrać na podróż do Chantilly. Zaproś kogo chcesz, odrzekł Ludwik XVsty, zga-

dując może kłopot xięcia. Ten do rozpacz przywiedziony, rozpaczego też chwycił się środka i wyszedł szczęśliwie z trudności. Urzędownie tylko same xiężniczki zaproszono; ale w Chantilly, Ludwik XVty zastał panią Du Barri, która nazajutrz bardzo rano odjechała do Paryża. Ten wybieg dworski tak się podobał Ludwikowi XVmu, że kilkarazy z kolei jeździł do Chantilly, lubo nie bardzo lubił Kondesuszów, ale już nie zachowywał takiej wstrzeźliwości w następnych podróżach. Faworyta towarzyszyła mu publicznie, w karetce, która kosztowała blisko dwa miliony, a za nią dwie jeszcze karety tak prawnie pyszne i drogie jak pierwsza i wszystkie trzy w sześć koni zaprzęgnięte. Tłum zbiegał się przed jej pałacem na ulicy Petit-Champs, żeby się przypatrzeć tym niesłychanemu przepychu powozom. Znaczenie i wpływ faworyty wzrastały co dzień, co godzina, niemal w oczach.

(D. c. n.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 6 do dnia 7 Marca.

X. Osieciński Konstanty, Kovatsch Jan ob., Bardak Leon, Mettler Daniel, Klingholz Leopold, z Galicyi; — Chodylska Julia ob., z Polski.

Wyjechali z Krakowa.

Toczyński Michał ob., do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

Nr 1287.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wskutek prośby przez p. Aunę Czaplicką po ś. p. Kazimierz Czaplickim pozostałą wdowę w imieniu Klotyldy z Czaplickich Kłosowskiej, Kamilli z Czaplickich Linowskiej i Stefana Czaplickiego, z mocy udzielonej sobie pod d. 31 Stycznia (12 Lutego) r. b. przed Rajmundem Zgliczyńskim Regeutem Rancellaryi Okręgu Jędrzejowskiego w Królestwie Polskiem, plenipowencji działającej, wniesionej, o przyznanie tymże spadku po ojcu ich ś. p. Razimierz Czaplickim pozostałego, z połowy realności pod L. 6 w Gminie VII. miejskiej położonej składającego się. — C. K. Trybunał po wysłuchaniu wniosku C. K. Prokuratora na zasadzie Art. 12 ustawy Hipotecznej z r. 1844, wzywa wszystkich prawa do spadku tego mieć mogących, aby się z takowemi w terminie miesięcy 3ch do Trybunału zgłosili — w przeciwnym bowiem razie spadek w mowie będący zgłaszającym się powyżej Sukcesorów wymienionym przyznany zostanie.

Kraków dnia 1 Marca 1848 r.

Sędzia Prezydujący

J. Pareński.

Z. Sekretarz P. Burzyński.

(2r.)

Nr. 7370.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W skutek wniesionej prośby przez Sukcesorów ś. p. Franciszka Otrębskiego, o przyznanie im spadku po tymże pozostałego. C. K. Trybunał po wysłuchaniu wniosku C. K. Prokuratora, wzywa wszystkich prawa mających do spadku powyżej rzeczzonego z domu w Chrzanowie pod Nem 50, gruntu zagonów 15 także pod ogrodem plebańskim, wreszcie z połowy gruntu zagonów pięć z kawałkiem łąki w Zagrańcu składającego się, aby w terminie miesięcy 3ch do Trybunału zgłosili się, w razie bowiem przeciwnym stosownie do Art. 12 ustawy Hipotecznej z roku 1844, spadek pomieniony zgłaszającym się Stanisławowi Franciszkowi Otrębskiemu, Franciszkowi, Walentemu Otrębskiemu, i Zofii Katarzynie z Otrębskich Wartalskiej, przyznany zostanie, i na rzecz tychże przepisane tytułem własności w wykazie hipotecznym przyznanych realności nastąpi.

Kraków dnia 11 Listopada 1847 r.

Sędzia Prezydujący

J. Pareński.

Z. Sekretarz P. Burzyński.

(3r.)